

РОЛЬ ОБСЄ У ФОРМУВАННІ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СЕРЕДОВИЩА БЕЗПЕКИ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ

Панченко Дмитро Юрійович,

студент 2 курсу факультету міжнародних економічних
відносин та туристичного бізнесу,

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

dimapan3388@gmail.com

Скринник Валерія Сергіївна,

студентка 2 курсу факультету міжнародних економічних
відносин та туристичного бізнесу,

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

valeriia.skrinnik@gmail.com

В умовах глобалізації роль міжнародних організацій неухильно зростає. При цьому значної ваги набирають саме регіональні організації, які створюються заради більш раціонального розподілення повноважень у сфері підтримання безпеки і співпраці. На Європейському континенті значна роль належить ОБСЄ (Організація з безпеки і співробітництва в Європі), діяльність якої спрямована на попередження та урегулювання конфліктів, а також ліквідацію наслідків конфліктних ситуацій.

Україна є повноправним членом ОБСЄ з 30 січня 1992 року. Її головування в організації у 2013 році стало сприятливою нагодою для підвищення міжнародної ролі України й активізації участі в міжнародному співробітництві в галузі безпеки.

Діяльність ОБСЄ спрямована на виконання наступних функцій: контролю за поширенням зброї, урегулюванню конфліктів дипломатичними зусиллями, економічною безпекою, захистом прав людини, розвитком демократичних інститутів, моніторингу виборів. ОБСЄ робить значний внесок у безпеку

регіону завдяки довгостроковим місіям у місцях конфліктів [1, с. 5]. В умовах сучасних викликів основними цілями організації є:

- створення сприятливих умов для проведення консультацій з приводу співробітництва у Європі;
- застосування індивідуального підходу щодо вирішення конфліктів, подолання їх наслідків та підтримки миру;
- підвищення безпеки шляхом контролю над кількістю озброєння;
- зміцнення довіри на всьому європейському просторі і на рівні окремих регіонів;
- налагодження міцної ринкової економіки у всіх країнах регіону.

Нині широко обговорюється формат взаємодії євроатлантичного і євразійського просторів безпеки, шляхів реформування основних безпекових інститутів, таких як Рада Безпеки ООН (РБ ООН), Організація Північноатлантичного договору (НАТО), Європейський Союз (ЄС). Між ними існує співпраця, спрямована на охоплення якомога ширшого кола проблем безпеки та уникнення дублювання функцій [2, с. 140]. Члени НАТО підкреслюють, що ОБСЄ має дуже важливе значення для безпеки, як такий собі форум для обговорення важливих питань з приводу безпеки в євроатлантичному регіоні. ОБСЄ постійно проводить консультації з іншими організаціями, обмінюється інформацією, співпрацює у галузі попередження та вирішення конфліктів [2, с. 132].

Діяльність України в ОБСЄ допомагає покращити відносини та налагодити співпрацю з наступними інститутами організації: Верховним комісаром ОБСЄ у справах національних меншин (ВКНМ), Бюро з демократичних інститутів і прав людини (БДІПЛ) та Представником ОБСЄ з питань свободи ЗМІ [3, с. 232].

Спільно з ОБСЄ Україна активізувала зусилля щодо вирішення кризи на сході та пошуку мирних засобів вирішення конфлікту Україна-Росія, що відіграє важливе значення для формування системи європейської безпеки та стабільності. При цьому головними напрямками співпраці України з ОБСЄ є:

1. Визнання на міжнародній арені факту порушень Російською Федерацією принципів, норм та зобов'язань в рамках ОБСЄ та залучення інструментарію Організації для припинення агресії РФ проти України.

2. Поліпшення взаємовідносин з інститутами ОБСЄ та країнами-учасниками щодо покращення діяльності на сході України.

3. Залучення підтримки з боку ОБСЄ та їх союзників щодо захисту державної цілісності країни для проведення необхідних реформ шляхом створення проектів практичної допомоги.

4. Припинення порушень принципів та зобов'язань у рамках ОБСЄ (агресією Росії проти України та незаконною окупацією Криму), відновлення довіри, врегулювання конфліктів, активізація безпеки, забезпечення свободи слова та ЗМІ, дотримування прав і свобод людини.

5. Врегулювання «заморожених» конфліктів у Придністров'ї, Абхазії та Південній Осетії, Нагірному Карабасі.

6. Реформування та зміцнення Організації з метою підвищення її ефективності.

Таким чином, роль ОБСЄ в умовах сучасних викликів полягає у координації діяльності усіх європейських держав, врегулюванні кризових ситуацій та запобіганні конфліктів на європейській арені.

Список використаних джерел:

1. Парахонський Б. О. Роль ОБСЄ у формуванні європейського середовища безпеки. *Стратегічні пріоритети*. 2013. № 3. С. 109–114.

2. Міжнародне право: навч. посіб. / Київ: Юрінком Інтер, 2006. 336 с.

3. Макар Ю. І. Україна в міжнародних організаціях: навч. посіб. / Чернівці: Прут, 2009. 880 с.

Науковий керівник: Алексєєва Тетяна Іванівна, доцент кафедри туристичного бізнесу та країнознавства Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, канд. екон. наук, доцент.